

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Tomáše Kocourka a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobce: **V. B.**, zast. JUDr. Jiřím Pokorným, Ph.D., advokátem, se sídlem Blanická 1008/28, Praha 2, proti žalovanému: **rektor Univerzity Karlovy**, se sídlem Ovocný trh 560/5, Praha 1, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 5. 2025, č. j. UKRUK/227909/2025-4, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 3. 12. 2025, č. j. 8 A 99/2025-76,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Přehled dosavadního řízení

[1] Rozhodnutím děkana Právnické fakulty Univerzity Karlovy ze dne 27. 3. 2025, č. j. UKPF/177279/2025, bylo podle § 68 odst. 1 písm. g) a § 56 odst. 1 písm. b) zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), rozhodnuto o ukončení žalobcova studia pro nesplnění požadavku vyplývajícího ze studijního programu podle studijního a zkušebního řádu, které spočívá v řádném neukončení studia do konce maximální doby studia, tj. do 4. 3. 2025. Jedná se o prezenční studium v magisterském studijním programu M0421A220006 Právo a právní věda. Proti rozhodnutí děkana podal žalobce odvolání, které žalovaný shora nadepsaným rozhodnutím zamítl a rozhodnutí děkana potvrdil.

[2] Proti rozhodnutí žalovaného podal žalobce žalobu k Městskému soudu v Praze (dále jen „městský soud“). V té namítal, že žalovaný při svém rozhodování nevzal v potaz jeho

zdravotní stav, a proto je napadené rozhodnutí projevem přepjatého formalismu. Žalobce totiž trpí [obsahuje citlivé údaje], s níž je spojena objektivní nemožnost plnit povinnosti s dostatečným předstihem. Proto ani včas neinformoval univerzitu o své [obsahuje citlivé údaje] v souladu s opatřením rektora č. 28/2023 *Podpora uchazečů a studujících se specifickými potřebami na Univerzitě Karlově*. Svě [obsahuje citlivé údaje] již od roku 2016 konzultoval v Univerzitní psychologické poradně a předpokládal, že ta vše sama oznámí příslušným univerzitním orgánům. Žalobce podal žádost o prodloužení doby studia, aby mohl splnit zbývající studijní povinnosti. Učinil tak až po uplynutí maximální doby studia, neboť mu bylo těsně před jejím uplynutím studijním oddělením sděleno, že v jeho případě již žádná možnost prodloužení doby studia neexistuje. Dle názoru žalobce sice vnitřní univerzitní předpisy neupravují možnost prodloužení maximální doby studia, zároveň však její prodloužení ani nezakazují. Žalovaný tudíž měl užít svého správního uvážení a prodloužit žalobci maximální dobu studia. Místo toho aplikoval právní úpravu, která je vůči žalobci znevýhodňující. Nezohlednil ani fakt, že žalobce splnil všechny své studijní povinnosti kromě odevzdání a obhajoby diplomové práce. Žalobcova [obsahuje citlivé údaje] mu zabraňovala využívat nástroje individualizace studia. Žalobce rovněž argumentoval usnesením Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 188/04.

[3] Městský soud žalobu zamítl. V odůvodnění svého rozsudku uvedl, že do činnosti vysokých škol smí zasahovat pouze v mezích zákona. Žalobce tím, že se zapsal ke studiu, souhlasil s organizací studia vysoké školy a jejími vnitřními předpisy, jejichž tvorba spadá do její samosprávné působnosti. Městský soud nemůže jakkoliv dotvářet tato pravidla nebo rozhodovat mimo ně, a to i kdyby shledal, že jsou vůči žalobci příliš tvrdá. Je pouze na uvážení vysoké školy, zda do svého studijního řádu zahrne institut maximální doby studia. Univerzita Karlova (dále jen „univerzita“) stanovila maximální dobu studia ve svém studijním a zkušebním řádu zcela transparentně. Mezi účastníky přitom není sporné, že stěžovatel tuto dobu překročil. Vydání rozhodnutí o ukončení studia z důvodu překročení jeho maximální doby není ovládáno správním uvážením, a děkan tudíž neměl jinou možnost než rozhodnout o ukončení studia žalobce. Rozhodnutí žalovaného by tedy mohlo být městským soudem zrušeno pouze tehdy, pokud by bylo vydáno v rozporu se zákonem, nikoli proto, že je vůči žalobci příliš tvrdé. Zákon dává vysokým školám možnost upravit různé výjimky z nastavených pravidel. Soudu nepřísluší hodnotit, zda jsou pravidla a (ne)existence výjimek z nich příliš přísná, ale zda jsou v souladu se zákonem, což v projednávané věci pravidla stanovená univerzitou (zejména stanovení maximální doby studia) jsou.

[4] Městský soud se se žalovaným ztotožnil v tom, že jej žalobce o svých obtížích neinformoval včas. Pracovníci psychologické poradny jsou vázáni povinností mlčenlivosti, tudíž nemohou bez souhlasu studenta poskytovat informace studijnímu oddělení fakulty, což vyplývá i z Pravidel poskytování poradenských služeb a Etického kodexu pracovníků vysokoškolských poraden. Ze spisu neplyne, že by takový souhlas žalobce udělil, primárně však měl své problémy řešit přímo se studijním oddělením fakulty. Je věcí studenta učinit kroky k řešení problémů narušujících jeho studium; student naopak nemůže očekávat, že tyto kroky za něj bude činit sama univerzita.

pokračování

[5] Městský soud nepřisvědčil ani námitce přepjatého formalismu. Uvedl, že studijní a zkušební řád není vůči žalobci zjevně znevýhodňující. Obsahuje řadu institutů, které mohou studenti se specifickými potřebami využít za účelem řádného dokončení studia, jako např. individuální studijní plán ze zdravotních důvodů, status studenta se specifickými potřebami či přerušení studia z vážných zdravotních důvodů. Doba přerušení studia z vážných zdravotních důvodů se přitom nezapočítává do maximální doby studia. Žalobce žádný z institutů nevyužil; v odvolání navíc výslovně uvedl, že je nepotřebuje. Městský soud označil tvrzení žalobce, že by jejich využití s ohledem na svůj [obsahuje citlivé údaje] stav ani nebyl schopen, za krajně nepřesvědčivé, neboť žalobce dříve úspěšně žádal o přiznání individuálního studijního plánu z rodinných důvodů a dokázal se rovněž řádně a včas omluvit ze zkoušky z předmětu Správní právo III a ze státní závěrečné zkoušky. Žalobce byl navíc opakovaně ze strany studijního oddělení upozorňován na blížící se konec maximální doby studia. V tomto kontextu měl možnost žádat studijní oddělení o radu ohledně jeho možností, což rovněž neučinil. Městský soud vyhodnotil argument usnesením Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 188/04 jako nepřiléhavý. Nepřisvědčil ani argumentu, že by byl požadavek na včasné oznámení zdravotních potíží při žádosti o přerušení studia nebo o individuální studijní plán vůči němu diskriminační.

[6] Dále městský soud nepřisvědčil námitce, že byl žalobce uveden studijním oddělením v omyl tím, že krátce před uplynutím maximální doby studia mu bylo sděleno, že neexistuje další možnost prodloužení studia. Názor studijního oddělení byl totiž pravdivý, neboť studijní a zkušební řád prodloužení maximální doby studia neumožňuje. K prodloužení této doby by nedošlo ani v případě, že by bylo žalobcovo studium přerušeno ze zdravotních důvodů, neboť to má za následek stavění maximální doby studia, nikoliv však její prodloužení. Městský soud dále uvedl, že na ukončení studia žalobce vlivem uplynutí maximální doby studia nemohla mít vliv ani skutečnost, že včas a řádně splnil téměř všechny studijní povinnosti, neboť i nesplnění jedné z nich (tj. v případě žalobce odevzdání a obhajoba diplomové práce v rámci maximální doby studia) je důvodem pro ukončení studia.

[7] Městský soud pro nadbytečnost neprovedl stěžovatelem navrhované důkazy. Jednalo se o výslech zaměstnankyně studijního oddělení, zadání znaleckého posudku k posouzení žalobcovy schopnosti řádně a včas plnit povinnosti a výslech lékařů a dalších osob, u nichž žalobce v průběhu studia vyhledal odbornou pomoc.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[8] Žalobce (dále též „stěžovatel“) podal proti rozsudku městského soudu kasační stížnost, jejíž důvody podřadil pod § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Navrhuje, aby Nejvyšší správní soud rozsudek městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[9] Stěžovatel namítá, že vnitřní předpisy univerzity poskytují možnost úpravy maximální doby studia. Podle čl. 3 odst. 2 písm. b) opatření rektora č. 28/2023 patří mezi základní nástroje podpory studentů se specifickými potřebami modifikace základních (technických a organizačních), dílčích obsahových stránek studia a kontrol studia

nesnižujících studijní nároky. Maximální doba studia přitom ve smyslu čl. 17 odst. 1 studijního a zkušebního řádu a § 68 zákona o vysokých školách patří mezi organizační stránky studia, což platí i pro opatření modifikující studium pro studenty se zvláštními potřebami. Je pravdou, že těchto ustanovení předpisů univerzity se stěžovatel v žalobě nedovolával, činil tak však v odvolání proti rozhodnutí děkana. Žalovaný tudíž měl možnost rozhodnout o modifikaci maximální doby studia stěžovatele. Pokud se této povinnosti chtěl zprostit, měl předně ve svých předpisech možnost modifikace vyloučit. Prodloužení maximální doby studia nebrání žádné zákonné překážky, neboť je žádný předpis nezakazuje, naopak postup žalovaného oporu v předpisech nemá. Žalovaný tedy postupoval vůči stěžovateli diskriminačně a nespravedlivě.

[10] Stěžovatel dále namítá, že objektivně není schopen využít nástrojů pro podporu studentů se zdravotními indispozicemi, neboť mu v tom, jakož i v plnění studijních povinností bránila [obsahuje citlivé údaje], jejímž projevem je tzv. exekutivní paralýza, tj. neschopnost činit některé selektivně určené úkony. Tato porucha se projevuje při plnění studijních povinností. V tomto kontextu stěžovatel uvádí, že studium je v rámci okruhů lidské činnosti specifickým procesem. Exekutivní paralýza se projevuje výhradně ve vztahu k povinnostem stěžovatele k sobě samému, nikoli k ostatním lidem (pozn. NSS - stěžovatel během jednání před městským soudem sdělil, že podobné obtíže nemá v rámci plnění svých pracovních povinností v advokátní kanceláři). Proto již od roku 2016 vyhledává [obsahuje citlivé údaje] pomoc. Jediným účinným nástrojem prolomení exekutivní paralýzy je blížící se nejzazší termín určitého úkolu, resp. povinnosti. Přerušeni studia by však v tomto kontextu přineslo opačný efekt, a bylo by tudíž pro stěžovatele nevhodné až škodlivé. Za podobně nevhodné řešení své situace stěžovatel označuje i prodloužení maximální doby studia, kterého by se přesto rád domohl, protože se jedná v jeho situaci o jediné schůdné řešení, neboť alternativou je ukončení studia, kterému již obětoval hodně času, energie, své psychické zdraví, jakož i rodinné a sociální vztahy. Stěžovatel dále předkládá vlastní úvahy o roli a charakteru práva a právní vědy, z nichž dovozuje, že standardní a správná míra opatření vedoucí ke zvýhodnění určitého jedince se odvíjí od míry jeho přirozeného znevýhodnění. Prodloužení maximální doby studia by mohlo být pro zdravého jedince nadstandardním zvýhodněním, pro stěžovatele to však neplatí. Stěžovatelova diagnóza nemá ze strany univerzity adekvátní podporu.

[11] Stěžovatel dále nesouhlasí s tím, že městský soud nevyhověl jeho návrhům na doplnění dokazování. Laické posouzení odborných otázek totiž není pro soudní řízení relevantní. Bez provedení navržených důkazů nemohl městský soud posoudit, zda je stěžovatelovo tvrzení, že objektivně nemohl požádat univerzitu o pomoc, skutečně nevěrohodné. Objektivní neschopnost stěžovatele požádat univerzitu o pomoc měl posoudit i žalovaný ve správním řízení, což však neučinil, čímž porušil zásadu materiální pravdy zakotvenou v § 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád. Jestliže městský soud hodlal učinit závěr, že objektivní neschopnost stěžovatele požádat univerzitu o pomoc není pro posouzení věci relevantní, není stěžovateli zřejmé, jak měl postupovat, když univerzita jiné postupy vhodné k řešení jeho situace nenabízí.

[12] Dále stěžovatel namítá, že městský soud opomněl hodnotit, zda jsou nástroje modifikace studia uvedené v předpisech univerzity vhodné pro stěžovatele. Přerušeni studia

pokračování

i individuální studijní plán totiž mohou toliko moderovat důsledky stěžovatelovy [obsahuje citlivé údaje], nikoli odstranit její příčiny. Stěžovatel uvádí, že veřejné vysoké školství je třeba chápat jako veřejnou službu, jejíž součástí je i povinnost univerzity vytvořit studentům prostor k zapojení se do akademického života. Tím, že univerzita nebrala stěžovatelovu psychickou poruchu v potaz, mu v zapojení do akademického života naopak zabránila. Žalovaný stěžovatele obviňuje, že odmítl jeho dobrodiní, když nepožádal o přerušení studia, a totéž činí městský soud, před nímž stěžovatel hledal ochranu před svou diskriminací. Stěžovatel navíc poukazuje na to, že odborníci [obsahuje citlivé údaje] se stěžovatelem ohledně nevhodnosti přerušení studia souhlasí. Dále stěžovatel odkazuje na čl. 4 odst. 11 studijního a zkušebního řádu, z nějž dovozuje, že to, zda přerušení studia posouvá konec maximální doby studia, záleží na interpretaci tohoto ustanovení.

[13] Stěžovatel odmítá tvrzení městského soudu, že mu byl dříve schválen individuální studijní plán z rodinných důvodů. Soud dle jeho názoru pouze převzal tvrzení žalovaného, které nebylo nijak podložené. Pro posouzení věci není rovněž relevantní, že v minulosti byl schopen řádně a včas se omluvit ze zkoušky. V obou případech tak totiž učinil na poslední chvíli, což jen potvrzuje jeho tvrzení, že je schopen plnit své povinnosti pouze bezprostředně před uplynutím nejzazšího termínu.

[14] Dále stěžovatel namítá, že městský soud opomněl vyhodnotit celý obsah komunikace mezi ním a studijním oddělením. Z této komunikace totiž vyplynulo, že i přes blížící se konec maximální doby studia bylo ještě teoreticky možné studium přerušit, pokud by stěžovatel trpěl závažným onkologickým onemocněním. Stěžovateli nebyla pracovníci studijního oddělení nabídnuta možnost přerušení studia; stěžovatel rovněž nikdy netvrdil, že takovou nabídku ze strany studijního oddělení odmítl. Naopak to bylo studijní oddělení, které odmítlo stěžovateli pomoci, ačkoli to mělo v popisu práce. Stěžovatel byl tudíž studijním oddělením uveden v omyl, v důsledku čehož došlo k jeho diskriminaci z důvodu zdravotního stavu. Městský soud však pracovnice studijního oddělení ani nevyslechl.

[15] Žalovaný ve svém vyjádření navrhuje kasační stížnost zamítnout. Stěžovatel měl své zdravotní potíže řešit včas a z vlastní iniciativy. Jiný přístup neumožňují vnitřní předpisy univerzity. Proto nepovažuje za nezbytné opatřit odborný [obsahuje citlivé údaje] posudek. S ohledem na uplynutí maximální doby studia neměl děkan prostor pro správné uvážení o otázce, zda vydá, či nevydá rozhodnutí o ukončení studia.

[16] Dle názoru žalovaného není maximální doba studia organizační stránkou studia. Jedná se o objektivní dobu, v níž musí student splnit veškeré své studijní povinnosti. Studijní a zkušební řád univerzity neobsahuje žádné ustanovení, které by umožňovalo maximální dobu studia prodloužit. Článek 4 odst. 16 toliko stanoví, že v rámci návazných opatření může student plnit některé povinnosti i po uplynutí maximální doby studia, což však neznamená její prodloužení. K prodloužení nemůže dojít ani opatřením rektora, neboť to může být vydáno toliko v mezích vnitřních předpisů univerzity, nikoli nad jejich rámec. Stěžovatel si chybně vykládá čl. 3 odst. 2 písm. b) opatření rektora č. 28/2023. Prodloužení maximální doby studia totiž není formální (technickou či organizační) modifikací studia. V opačném případě by byly výběrově sníženy studijní nároky pro konkrétní studenty. Kdyby bylo prodloužení maximální doby studia možné, bylo by studium nepřiměřeně

dlouhé, a to i s přihlédnutím k tomu, že maximální doba studia je oproti standardní době studia beztak dvojnásobná.

[17] Stěžovatel sice naznačuje, že v případě prodloužení maximální doby studia by mohl své studium úspěšně dokončit, s ohledem na jeho zbylou argumentaci ovšem není vůbec jisté, zda by tomu tak skutečně bylo. Sám uvádí, že prodloužení doby studia pro něj není vhodným postupem. Žalovanému tak není zřejmé, jaké kroky by měl učinit, aby stěžovatel své studium úspěšně dokončil. Žalovaný tudíž v prodloužení stěžovatelova studia nevidí ani praktický smysl a dodává, že neexistuje subjektivní právo na získání vzdělání ve vybraném studijním programu ani právo studovat na zvolené vysoké škole. Žalovaný nevnímá zásadní rozdíl mezi plněním studijních a pracovních povinností a oba procesy k sobě připodobňuje. Studium na vysoké škole se vyznačuje specifickými nároky na přípravu, které mohou být u některých studentů modifikovány s ohledem na jejich zdravotní stav. Studentům však nelze pomáhat donekonečna, neboť by tím byl popřen smysl vysokého školství jako prostředku přípravy studenta na zapojení se do pracovního procesu.

[18] Žalovaný uvádí, že instituty pro studenty se specifickými potřebami jsou součástí vnitřních předpisů univerzity, které podléhají registraci ze strany Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Stěžovatel byl veden jako student se zvláštními potřebami až poté, co byl přiznán odkladný účinek jeho žalobě, tedy po uplynutí maximální doby studia. K veškerým krokům, které mohl stěžovatel za účelem zmírnění dopadů svého zdravotního stavu na své studium učinit, přistoupil se značným zpožděním. Stěžovateli nic nebránilo předložit univerzitě lékařské zprávy potvrzující jeho zdravotní stav. Neučinil tak však ani v rámci svého odvolání. Pokud mu v tom bránila jeho exekutivní paralýza, mohl se nechat ve správním řízení zastupovat, jak ostatně činí v řízení před soudem.

[19] Žalovaný potvrdil, že stěžovatel si v roce 2019 požádal o individuální studijní plán z rodinných důvodů, čemuž bylo vyhověno. V souladu s tímto plánem mohl stěžovatel absolvovat 5. ročník studia v akademických letech 2018/2019 a 2019/2020. Stěžovateli se dařilo plnit studijní povinnosti, v lednu 2023 a lednu 2025 složil dvě části státní závěrečné zkoušky. Navzdory tvrzené exekutivní paralýze byl schopen podat v říjnu 2025 žádost o mimořádné konání 1. a 2. části závěrečné zkoušky a předtím v březnu 2025 žádost o prodloužení maximální doby studia.

[20] Stěžovatel se v únoru 2025 skutečně dostavil na studijní oddělení, aby svou situaci začal řešit. Učinil tak však těsně před uplynutím maximální doby studia, tedy prakticky opožděně. Stěžovatel se na fakultu přitom dostavil již o měsíc dříve, aby se podrobil části státní závěrečné zkoušky, nadto mu byla doručena řada e-mailů upozorňujících jej na blížící se konec maximální doby studia (poslední v prosinci 2024). Žalovaný odmítá, že by stěžovatel byl pracovníci studijního oddělení uveden v omyl. Stěžovatelova tvrzení si v některých bodech vzájemně odporují. To, že jeho dosavadní studijní snaha přijde vniveč, nemění nic na zákonnosti rozhodnutí žalovaného.

III. Posouzení kasační stížnosti

pokračování

[21] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatel je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupen advokátem. Poté Nejvyšší správní soud zkoumal důvodnost kasační stížnosti dle § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady, ke kterým je povinen přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.).

[22] Kasační stížnost není důvodná.

[23] Již městský soud stěžovateli vysvětlil, že v souladu s § 6 odst. 1 zákona o vysokých školách patří do samosprávné působnosti veřejné vysoké školy řada aspektů její činnosti. Mezi ně zákon řadí vnitřní organizaci vysoké školy, organizaci studia, rozhodování o právech a povinnostech studentů či tvorbu a uskutečňování studijních programů. Dle odst. 2 téhož ustanovení je samosprávná činnost vysoké školy v těchto ohledech upravována jejími vnitřními předpisy, přičemž podle § 17 odst. 1 písm. g) zákona o vysokých školách je vnitřním předpisem mimo jiné studijní a zkušební řád. Jednou ze základních povinností studenta je řídit se při studiu jeho obsahem (§ 63 odst. 1 zákona o vysokých školách). Zákon o vysokých školách tudíž dává vysokým školám široké možnosti v tom, jaká stanoví kritéria přijetí uchazeče ke studiu (§ 49), jakož i podmínky, jejichž splnění je vyžadováno k tomu, aby student mohl ve studiu pokračovat a úspěšně ho ukončit. Pokud student tyto podmínky nesplní, rozhodnou orgány vysoké školy v souladu s § 56 odst. 1 písm. b) zákona o vysokých školách o ukončení jeho studia.

[24] Tato široká možnost dispozice v rámci samostatné normotvorné činnosti vysokých škol je omezena kogentními ustanoveními zákona o vysokých školách. Studijní a zkušební řád (stejně jako ostatní vnitřní předpisy vysoké školy) podléhá registraci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (§ 36 zákona o vysokých školách). Účelem registračního řízení je zejména posoudit, zda vysokou školou stanovené podmínky nevybočují z mantinelů zákona. Je však možné, že registračním řízením úspěšně projde i vnitřní předpis, který v souladu se zákonem není. Jestliže není určité ustanovení vnitřního předpisu vysoké školy v souladu s kogentními ustanoveními zákona o vysokých školách, nemůže podle něj vysoká škola postupovat (viz rozsudek NSS ze dne 4. 7. 2013, č. j. 7 As 41/2013-37).

[25] Mezi podmínky stanovené studijním a zkušebním řádem může patřit i dokončení studia před uplynutím maximální doby studia. Zákon sice tento institut nijak nedefinuje, výslovně však s možností jeho zahrnutí do studijního a zkušebního řádu počítá [viz § 54 odst. 3, § 54b odst. 3 a 7, § 95b písm. g) zákona o vysokých školách a § 2 zákona č. 188/2020 Sb., o zvláštních pravidlech pro vzdělávání a rozhodování na vysokých školách v roce 2020 a o posuzování doby studia pro účely dalších zákonů]. Možnost stanovit maximální dobu studia aprobovala i judikatura. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 31. 3. 2011, č. j. 8 As 37/2010-38, naznal, že „*maximální doba studia dle čl. 4 odst. 13 Studijního a zkušebního řádu Univerzity Karlovy a čl. 4 odst. 2 Studijního a zkušebního řádu Právnické fakulty je objektivní lhůtou, ve které student musí splnit své studijní povinnosti*“. Z toho vyplývá, že maximální doba studia je v obecné rovině svojí povahou nepřekročitelná, neboť se jedná o objektivně určenou dobu, s jejímž koncem je spojen nejzazší termín, v němž

student musí splnit veškeré své studijní povinnosti. To potvrzuje i čl. 4 odst. 13 studijního a zkušebního řádu univerzity, jenž stanoví, že po uplynutí maximální doby studia nesmí student skládat zkoušky, státní zkoušky, ani plnit jiné studijní povinnosti. Zkouška, státní závěrečná zkouška nebo jiná studijní povinnost konaná po uplynutí maximální doby studia je neplatná. Pokud tedy student nesplnil své studijní povinnosti v maximální době studia, nezbyvá než rozhodnout o ukončení jeho studia.

[26] Jak správně uvedl městský soud, je v diskreci vysoké školy, zda z nastavených podmínek studia připustí výjimky, přičemž zákon skutečně nezakazuje, aby jednou z těchto výjimek byla možnost rozhodnout o prodloužení maximální doby studia. S možností zahrnutí takové výjimky do studijního a zkušebního řádu ostatně počítá i zákon o vysokých školách (viz § 54b odst. 3 upravující důsledky přestupu mezi studijními programy). Tento zákon ovšem sám o sobě neobsahuje právní základ pro rozhodování o prodloužení maximální doby studia. Dispozitivní povaha zákona dává vysokým školám širokou možnost uvážit, jaké podmínky studia stanoví ve svých vnitřních předpisech. Rozhodování o právech a povinnostech studentů je následně realizováno v mezích těchto vnitřních předpisů. Vysoká škola tedy nemá povinnost věcně rozhodnout o určité žádosti studenta (zde o prodloužení maximální doby studia) jen proto, že zákon o vysokých školách vedení takového řízení nezakazuje. V opačném případě by byl ostatně popřen princip akademické samosprávy, neboť vysoká škola by byla při svém rozhodování fakticky podřízena dispozitivní normě zákona, a nemohla by se efektivně řídit vlastními pravidly nastavenými ve svých vnitřních předpisech. Nejvyšší správní soud připomíná, že dle § 6 odst. 3 zákona o vysokých školách lze do samosprávné působnosti vysokých škol zasahovat pouze v mezích zákona. Jelikož zákon nestanoví vysokým školám povinnost zahrnout do svých vnitřních předpisů možnost prodloužit na žádost studenta maximální dobu studia (nestanoví ostatně ani povinnost vůbec upravit maximální dobu studia), nemohou ani soudy učinit závěr o tom, že vysoká škola měla takovou žádost věcně posoudit (a případně jí vyhovět), pokud s prodloužením maximální doby studia nepočítá její studijní a zkušební řád.

[27] Studijní a zkušební řád univerzity stanoví v čl. 4 odst. 12 až 14 maximální dobu studia. Neobsahuje žádné ustanovení, které by připouštělo výjimku ze stanovené doby či rozhodování o ní. Nelze tudíž učinit závěr, že by univerzita byla povinna věcně posoudit žádost stěžovatele o prodloužení maximální doby studia, a postačovalo, že se s touto otázkou děkan fakulty vypořádal v rozhodnutí o ukončení studia.

[28] Na posouzení věci nemůže nic změnit ani opatření rektora č. 28/2023. Jak správně uvádí žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti, opatření rektora lze v souladu s čl. 10 odst. 3 statutu univerzity vydat pouze v mezích vnitřních předpisů univerzity; jedná se tedy o opatření nižší právní síly, které nesmí být s vnitřními předpisy univerzity v rozporu. S tímto vědomím je třeba vykládat obsah opatření rektora. Jestliže má tedy dle studijního a zkušebního řádu univerzity uplynutí maximální doby studia za následek ukončení studia, nemůže být tento následek odvrácen prostřednictvím opatření rektora. Nejvyšší správní soud je navíc toho názoru, že ani obsah poukazovaného opatření rektora nemůže stěžovatelově argumentaci nijak pomoci. Opatření totiž stanoví parametry modifikace studia a přijetí ke studiu u studentů se statusem tzv. studenta se zvláštními potřebami. Stěžovatel se dovolává čl. 3 odst. 2 písm. a) tohoto opatření, které je blíže konkretizováno v čl. 8 opatření.

pokračování

Z něj vyplývá, že modifikace studijních podmínek u studentů se zvláštními potřebami mají mít spíše pomocný charakter (tj. digitalizace studijní literatury, asistence při studiu, individuální a specializovaná výuka, psychologické a další poradenství apod.) či charakter jistých úlev při studiu (např. prodloužení časového limitu ke složení zkoušky či odevzdání samostatné práce, změna rozložení kontrol studia apod.). Je zřejmé, že modifikací organizace studia tedy není míněna modifikace studijních podmínek dle studijního a zkušebního řádu, nýbrž modifikace konkrétních technických aspektů plnění určitých studijních povinností (např. při zkoušce).

[29] Stěžovatel navíc zjevně opomíjí další ustanovení opatření rektora, která vyvrací jeho argumentaci. Dle čl. 3 odst. 4 a čl. 6 opatření je včasné informování kontaktních osob pro studenty se specifickými potřebami plně v kompetenci studenta, přičemž na přiznání statusu studenta se zvláštními potřebami neexistuje právní nárok. Univerzita tudíž neměla povinnost sama zjišťovat, zda stěžovatel je studentem se zvláštními potřebami.

[30] Stěžovatel dále namítá, že pro svoji zdravotní indispozici není schopen řádně a včas dokončit své studium ani využít k řešení své situace prostředky, které obsahuje studijní a zkušební řád. Zároveň však namítá, že žádný z těchto nástrojů není pro řešení jeho situace vhodný.

[31] Jak již Nejvyšší správní soud uvedl výše, vnitřní předpisy vysoké školy jsou projevem principu akademické samosprávy. Při rozhodování o právech a povinnostech studenta se vysoká škola řídí právě svými vnitřními předpisy, avšak pokud by příslušné ustanovení vnitřního předpisu vybočovalo ze zákonných mantinelů, vysoká škola podle něj postupovat nesmí.

[32] Ustanovení § 21 odst. 5 zákona o vysokých školách stanoví, že „*veřejná vysoká škola zajišťuje přiměřená podpůrná opatření pro vyrovnání příležitostí studovat na vysoké škole, není-li to v rozporu s požadavky na zdravotní způsobilost ke studiu příslušného studijního programu. Pravidla jejich zajišťování stanoví vnitřní předpis vysoké školy.*“ Toto ustanovení bylo do zákona o vysokých školách včleněno zákonem č. 52/2025 Sb. a nabylo účinnosti dne 1. 3. 2025. Nicméně již před touto novelou obsahovaly vnitřní předpisy univerzity řadu institutů sledujících tento účel. Kromě již popsaného statusu studenta se zvláštními potřebami se jedná o individuální studijní plán dle čl. 5 odst. 14 a násl. a přerušení studia ze zdravotních důvodů dle čl. 6 odst. 2 písm. c) studijního a zkušebního řádu. Účelem individuálního studijního plánu je modifikovat průběh studia dle potřeb daného studenta. Důsledkem přerušení studia ze zdravotních důvodů je mimo jiné faktické posunutí konce maximální doby studia, neboť doba přerušení studia se nezapočítává do maximální doby studia (čl. 6 odst. 10 studijního a zkušebního řádu).

[33] Stěžovatel sice v kasační stížnosti namítá, že ani jeden z těchto institutů není pro řešení jeho zdravotního znevýhodnění vhodný, neuvádí však, jak by si pomoc ze strany univerzity představoval. Zdůrazňuje, že posunutí konce maximální doby studia vlivem přerušení studia by nijak neřešilo jeho problém spojený s exekutivní paralýzou, přesto by se nicméně rád domohl prodloužení maximální doby studia. To by však logicky muselo mít úplně stejné důsledky, neboť by tak jako tak došlo ke stanovení nového nejzazšího konce

doby studia. Stěžovatel rovněž v logickém rozporu se svým předchozím tvrzením uvádí, že jediné, co mu pomáhá exekutivní paralýzu překonat, je blížící se nejzazší možný termín splnění povinnosti. Nejvyšší správní soud je však toho názoru, že i datum uplynutí maximální doby studia je nejzazším termínem, na nějž byl stěžovatel prokazatelně minimálně dvakrát předem upozorněn ze strany studijního oddělení (viz e-maily ze dne 5. 9. 2024 a 4. 12. 2024 založené ve správním spisu); stěžovatel však v tomto termínu své studium neukončil. Nejzazší termín měl stěžovatel dozajista stanoven i k odevzdání diplomové práce, kterou dle svého tvrzení neodevzdal právě kvůli exekutivní paralýze. Stěžovatel nevysvětlil, proč nevyužil možnosti požádat o individuální studijní plán ze zdravotních důvodů, když právě tento plán by mu stanovil řadu konkrétních a individuálně modifikovaných povinností s určením data nejzazšího termínu jejich splnění. Nevysvětlil ani, proč by jeho situaci neřešilo přerušení studia, když i to by vedlo k odsunutí nejzazšího termínu ke splnění zbývajících studijních povinností na jiné konkrétní datum. Stěžovatel tak v kasační stížnosti uvádí řadu vzájemně rozporných tvrzení týkajících se jeho exekutivní paralýzy, z nichž ve výsledku vyplývá toliko to, že sám vlastně nedokáže říct, jaké řešení své situace by vnímal jako optimální.

[34] Kasační stížností se prolíná stěžovatelovo přesvědčení, že napadené rozhodnutí žalovaného je projevem diskriminace. Stěžovatel nicméně netvrdí, že by děkan a posléze žalovaný rozhodli v jeho případě odchýlně, než jak rozhodují ve srovnatelných případech jiných studentů. Nelze proto ani dovozovat, že by příčinou odlišného rozhodování byl zapovězený důvod spočívající ve zdravotním stavu (diskriminační důvod). Stěžovatel své tvrzení o diskriminaci ve skutečnosti spojuje se svým přesvědčením, že univerzita mu měla vyjít maximálně vstříc nejen při rozhodování o ukončení studia (a v této souvislosti při posuzování možnosti prodloužit maximální dobu studia), ale rovněž ho předem iniciativně a komplexně poučit o všech nástrojích, které by mohl využít k tomu, aby se vyhnul neúspěšnému ukončení studia. V této souvislosti je nicméně třeba zdůraznit, že základním rysem vysokoškolského studia je samostatnost dospělého studenta a absence paternalistického dohledu ze strany vysoké školy, přičemž pomoc nabízená znevýhodněným studentům musí mít určité meze (výše citovaný § 21 odst. 5 zákona o vysokých školách obsahuje požadavek na přijetí *přiměřených* opatření). I kdyby snad existoval institut, který by odpovídal stěžovatelově představě o ideální pomoci ze strany univerzity, tato pomoc by stěží mohla být poskytnuta bez toho, aby stěžovatel o ni sám požádal a informoval univerzitu o povaze svého zdravotního znevýhodnění. Na principu žádosti a informování univerzity je ostatně postaven jak institut přerušení studia ze zdravotních důvodů, tak individuálního studijního plánu ze zdravotních důvod, stejně jako přiznání statusu studenta se zvláštními potřebami. Zákon o vysokých školách ostatně vysoké škole nestanoví povinnost rozhodovat o těchto institutech *ex officio*, což je logické, neboť bez informací poskytnutých studentem může vysoká škola jen obtížně odhadnout, jaké potřeby daný student má a jaký institut je vhodný k řešení jeho situace. Stěžovatel nemůže legitimně očekávat, že univerzita bude sledovat každého jednotlivého studenta a z jeho studijních výsledků dovozovat, zda nemá zdravotní potíže, které mu brání v řádném a včasném plnění studijních povinností.

[35] Nutno dodat, že stěžovatel byl univerzitou informován o blížícím se konci maximální doby studia, situaci však začal řešit více jak dva měsíce po v pořadí druhém

pokračování

upozornění, bezprostředně před koncem maximální doby studia. Ani tehdy však nepožádal o přerušení studia. Namítá-li stěžovatel, že mu ze strany pracovníků studijního oddělení nebyla tato možnost nabídnuta, opomíjí, že tyto pracovníce k tomu ani neměly povinnost. Podání žádosti o přerušení studia ze zdravotních důvodů bylo výlučně na úvaze stěžovatele, který navíc opakovaně uvádí, že by o takové řešení své situace neměl zájem. Stěžovateli je třeba připomenout, že rozhodujícím aspektem ukončení jeho studia byla jeho dlouhodobá pasivita, přičemž rozhodnutí o ukončení studia není závislé na tom, zda lze ve vztahu k ní shledat na straně stěžovatele „zavinění“ (tedy zda má stěžovatel vzhledem k tvrzenému [obsahuje citlivé údaje] onemocnění plně zachovánu rozpoznávací a ovládací složku ve vztahu k svému jednání). Jak již Nejvyšší správní soud uvedl v rozsudku č. j. 8 As 37/2010-78, *„maximální doba studia představovala dvojnásobek standardní doby studia. Už samu skutečnost, že studium lze vykonávat a studijní povinnosti plnit v době podstatně delší, než je standardní doba studia, je třeba chápat jako zvýhodnění, které není v jiné sféře lidské činnosti běžné, spíše naopak. Za situace, kdy stěžovateli vysoká škola opakovaně vyšla vstříc, neobstojí, pokud následně stěžovatel částečně přičítá odpovědnost za nesplnění svých studijních povinností vysoké škole.“*

[36] V této souvislosti považuje Nejvyšší správní soud za vhodné poukázat na nálezy Ústavního soudu ze dne 3. 4. 1996, sp. zn. Pl. ÚS 32/95, z něž vyplývá, že *„právo na vzdělání na vysoké škole nelze chápat jako základní právo v tom smyslu, že by každý byl oprávněn studovat na vysoké škole, jakou si sám zvolí, a že by stát byl povinen zaručit komukoliv takové vzdělání, jaké si přeje“*. Uvedený závěr byl vysloven ve vztahu k přijímacímu řízení ke studiu na vysoké škole, lze jej však vztáhnout i na již přijaté studenty a otázku jejich setrvání ve studiu. V této souvislosti je zřejmé, že brání-li stěžovateli exekutivní paralýza, byť způsobená jeho [obsahuje citlivé údaje] onemocněním, v tom, aby zdárně dokončil studium ve stanovené maximální době studia, a v případě, že toho není objektivně schopen „standardní“ cestou, požádat vysokou školu o dostupnou pomoc, patrně nemá dostatečné předpoklady pro úspěšné zvládnutí vysokoškolského studia. Studium na vysoké škole není a nemůže být pro každého, proto ani neexistuje bezpodmínečné právo studovat na vysoké škole a studium zdárně ukončit.

[37] Tvrzení, že exekutivní paralýza stěžovatele omezovala natolik, že nebyl schopen požádat o pomoc při řešení studijních obtíží, nadto považuje Nejvyšší správní soud za krajně nevěrohodné. Dle svých tvrzení stěžovatel již od roku 2016 vyhledává odbornou pomoc, rovněž vyhledal pomoc psychologické poradny univerzity. V minulosti byl schopen, byť na poslední chvíli, nicméně včas, omluvit se ze zkoušky. Taktéž byl schopen požádat o individuální studijní plán z rodinných důvodů, o čemž svědčí listiny obsažené ve správním spisu (stěžovatelem podepsaná žádost ze dne 24. 9. 2019 a vzdání se práva požádat o přezkoumání rozhodnutí sepsané stěžovatelem dne 26. 9. 2019). Stěžovatel měl možnost se s obsahem správního spisu seznámit, jak byl o tom vyrozuměn již dne 10. 3. 2025. Nelze proto přisvědčit námitce, že městský soud pouze převzal závěr žalovaného, aniž by měl oporu ve spise. Městský soud měl správní spis k dispozici, vycházel z něj při přezkumu rozhodnutí žalovaného a na jeho podkladě posoudil důvodnost stěžovatelových námitek. Nelze přisvědčit stěžovateli, že jej měl městský soud nad rámec právě uvedeného „konfrontovat s rozporem“. Dále byl stěžovatel schopen podat včas odvolání proti rozhodnutí děkana. To vše sám, aniž by ho v rámci těchto úkonů kdokoliv zastupoval.

Svémi vlastními kroky tedy stěžovatel potvrzuje, že byl schopen řešit záležitosti týkající se svého studia ve stanovených lhůtách, a to i přes své zdravotní omezení.

[38] Konečně je třeba konstatovat, že vnitřními předpisy univerzity upravené instituty modifikující studium studentů se zdravotním znevýhodněním reagují na různé typy znevýhodnění. Umožňují nejen faktický posun konce maximální doby studia, ale i rozložení studia do alternativních intervalů, stanovení individuálního harmonogramu plnění povinností, případně využití úlev při skládání zkoušek a plnění jiných studijních povinností. Nelze tedy učinit závěr, že by vnitřní předpisy univerzity byly v tomto ohledu nedostatečné. Není úlohou vysoké školy vymýšlet v souvislosti s posuzováním podmínek pro ukončení studia nová, ve studijním a zkušebním řádu neobsažená řešení situací, do kterých se dostane student vlivem svých zdravotních obtíží. Úkolem žalovaného při přezkumu rozhodnutí o ukončení studia není retrospektivně posoudit, zda v minulosti existovaly důvody pro podání žádosti o přerušení studia ze zdravotních důvodů, k přiznání statusu studenta se zvláštními potřebami či k přiznání individuálního studijního plánu, nebo dokonce zvažovat, zda jsou tyto nástroje pro stěžovatele vhodné, a případně vytvořit nad rámec svých vnitřních předpisů nástroj nový, speciálně uzpůsobený potřebám stěžovatele. To platí tím spíše, když stěžovatel sám nedokáže takový nástroj definovat. Stěžovatel nadto nepředložil (během studia ani v rámci řízení o ukončení studia) žádné podklady, z nichž by mohl žalovaný jeho zdravotní stav ověřit. Stěžovatel tudíž po žalovaném v podstatě vyžaduje, aby postupoval nad rámec zákona i svých vnitřních předpisů. Takový požadavek ovšem nemá oporu v zákoně ani ve vnitřních předpisech samotných.

[39] Stěžovatel dále namítá, že byl pracovníci studijního oddělení při své poslední návštěvě uveden v omyl, neboť ta mu sdělila, že již neexistuje žádné řešení jeho situace, přestože bylo ještě možné požádat o přerušení studia ze zdravotních důvodů. Nejvyšší správní soud však podotýká, že obsah kasační námitky se poněkud liší od obsahu námitky žalobní. V žalobě totiž stěžovatel namítal, že žádost o prodloužení maximální doby studia podal až po jejím uplynutí proto, že mu bylo na studijním oddělení řečeno, že prodloužení studia již v jeho případě není možné. Stěžovatel tedy touto námitkou vysvětloval opožděnost své žádosti, o které měl za to, že by měla v případě jejího dřívějšího podání šanci na úspěch. Návštěvu studijního oddělení nijak nedával do souvislosti s otázkou přerušení studia. Městský soud nepochybil, když ve svém rozsudku uvedl, že pracovnice studijního oddělení neuvedla stěžovatele v omyl, neboť v kontextu znění žalobní námitky je třeba její tvrzení o nemožnosti prodloužit maximální dobu studia považovat za zcela pravdivé. Jak již totiž uvedl městský soud ve svém rozsudku, v případě přerušení studia ze zdravotních důvodů se neprodlužuje maximální doba studia, pouze se vlivem stavení doby posouvá její konec. Stěžovatel tedy až v kasační stížnosti posouvá popis rozhovoru mezi ním a pracovníci studijního oddělení do zcela jiné roviny, na kterou městský soud přirozeně nemohl ve svém rozsudku reagovat. Jedná se tedy o námitku novou, a tudíž nepřípustnou dle § 104 odst. 4 s. ř. s. I kdyby však stěžovatel prokázal, že ho pracovnice studijního oddělení ohledně možnosti přerušení studia uvedla v omyl, resp. neposkytla mu komplexní informaci, nezbavovalo by ho to odpovědnosti za vlastní pasivitu při řešení své situace. Stěžovatel (student právnické fakulty) měl volně k dispozici jak opatření rektora č. 28/2023, tak studijní a zkušební řád univerzity, z nichž se mohl dozvědět vše o možnostech řešení své situace, a náležitě a včas jednat.

pokračování

[40] Městský soud proto ani nepochybil, když neprovedl navrhovaný důkaz výsledkem pracovnice studijního oddělení. Vyhodnotil totiž obsah žalobní námitky dle jejího obsahu tak, že pracovnice studijního oddělení stěžovateli sdělila, že prodloužení studia není možné. Městský soud toto tvrzení vyhodnotil jako pravdivé, a tudíž nebylo třeba nadále prokazovat obsah rozhovoru mezi pracovníci a stěžovatelem.

[41] Městský soud nepochybil ani tím, že nevyhověl dalším důkazním návrhům stěžovatele. Městský soud správně uvedl, že dobrozdání odborníků, ke kterým se svými problémy docházel, a lékařské zprávy měl stěžovatel předně včas předložit studijnímu oddělení fakulty. Předmětem řízení o ukončení studia není posuzování zdravotního stavu studenta. Tato otázka mohla být významná při rozhodování o žádosti o přiznání individuálního studijního plánu, o přerušení studia či o přiznání statusu studenta se zvláštními potřebami, kterou však stěžovatel před uplynutím maximální doby studia ani před vydáním rozhodnutí žalovaného nepodal. Z těchto důvodů nebylo potřebné, aby městský soud provedl dokazování ohledně povahy stěžovatelovy [obsahuje citlivé údaje] a jejího vlivu na schopnost včas plnit studijní povinnosti či řešit své obtíže se studijním oddělením. I kdyby totiž bylo prokázáno, že stěžovatel těchto úkonů není objektivně schopen, na posouzení věci by to nemohlo nic změnit. Jak již totiž Nejvyšší správní soud uvedl výše, studijní a zkušební řád univerzity obsahuje hned několik (i souběžně využitelných) nástrojů facilitace studia, které může zdravotně znevýhodněný student využít. Stěžovatel jejich využití výslovně odmítá. Není úlohou soudů, aby doplňovaly vnitřní předpisy vysoké školy o další doposud neupravené nástroje, nebo vysokým školám ukládaly jejich zahrnutí do vnitřních předpisů, obzvláště pokud ani sám stěžovatel nedokáže specifikovat, jak by takový nástroj měl vypadat. Nejvyšší správní soud opakuje, že nástroje poskytované univerzitou znevýhodněným studentům považuje za dostatečné (byť nemusí plně vyhovovat všem studentům vyžadujícím pomoc), a nemůže být univerzitě vytýkáno, že jejich uplatnění stěžovateli, jenž o ně nepožádal, nevnutila.

IV. Závěr a náklady řízení

[42] Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji v souladu s § 110 odst. 1 větou druhou s. ř. s. zamítl.

[43] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Neúspěšný stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení; žalovanému nevznikly náklady řízení nad rámec jeho běžné úřední činnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. června 2026

Mgr. Tomáš Kocourek v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Petra Kopáčková